

I dette dokumentet foreligger det uttalelser knyttet til følgende temaer:

- **Skole og barnehage**
- **Helse**
- **Kommunen vår – der folk bor**
- **Forsvar og våpeneksport**
- **Utviklingspolitikk**
- **Integrering er nøkkelen**
- **Forby lysfiske i skjærgården**
- **Dyrevelferd**
- **Arbeid til alle er jobb nummer 1**
- **Industri**
- **Klima**
- **Samferdsel**
- **Skatt – finansierer felles velferd**
- **Det sosialdemokratiske Norge**

Uttalelse A: Skole og barnehage

Arbeiderpartiet vil ha et sterkt offentlig utdanningssystem med høy kvalitet og med tilbud om gratis og likeverdig skole for alle. Derfor sier vi nei til kommersiell privatisering av skolen.

Kommunene må uansett ha vetorett når det gjelder eventuell etablering av private skoler.

Vi ønsker å forsterke satsing på entreprenørskap fra barnehage og ut videregående skole.

En norm for bemanning i skole og barnehage må utredes videre med tanke på kostnader sett opp mot mulige resultater.

Læreplanen med fagspesifikke kompetansemål og mye teori må gås igjennom og evalueres. Vi ønsker en sterkere satsning på yrkesfag og lærlingeplasser.

Ha en helhetlig gjennomgang og oppgradering av den teknologiske infrastrukturen i hele grunnskolen og videregående utdanning. Alle skal ha lik tilgang på tekniske hjelpemidler og nett-tilgang, for å ha like muligheter til å yte sitt beste i norsk skole.

Arbeiderpartiet ønsker en ordning med gratis frukt og grønt og skolemåltid for alle.

Grunnlaget for god helse legges tidlig, også gjennom skoleløpet. Derfor må vi ha særskilt oppmerksomhet mot våre aller yngste. Derfor foreslår Telemark Arbeiderparti at det innføres en nasjonal bemanningsnorm for skolehelsetjenesten i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger. Mobbing er et problem som vi må ta på alvor og ha nulltoleranse for. Det bør gjennomføres et forskningsprosjekt som kartlegger hvorfor noen blir mobbet. Her må en også komme opp med gode løsninger på hvilke tiltak som kan settes inn for å unngå mobbing. Det bør gjennomføres en kartlegging om hvordan vi kan styrke og forbedre dagens beredskap mot mobbing.

Når det gjelder de nye fraværs grensene til regjeringen bør man myke opp ordningen og gjøre den mindre rigid. Vi ønsker en helhetlig gjennomgang av lovverket knyttet til deltakelse og fravær i norsk skole. Vi må drøfte muligheten for at elever får anledning til å stryke timesfravær og ikke bare dager. Det er viktig å gjennomføre forskningsprosjekter om fravær i skolen for å innhente mer kunnskap om hva som faktisk fungerer mot fravær.

Telemark Arbeiderparti ønsker at mange flere elever i videregående skole skal få muligheter gjennom vekslingsmodellen. Denne fleksibiliteten må brukes mye mer for å få enda fler yrkesfagelever i Telemark til å gjennomføre.

Uttalelse B: Helse

Telemark Arbeiderparti ønsker å dele opp helse Sør-Øst i flere deler. Dagens enhet er for stor, uoversiktlig og byråkratisk.

Vi ønsker større folkevalgt innflytelse på våre sykehus gjennom politisk deltakelse i sykehusstyrene, de lokale sykehusstyrene må bestå.

Den økonomiske styringsmodellen for sykehusene må evalueres og tas opp til ny vurdering for å finne ut om dagens ordning gir de beste løsninger og er så rettferdig som mulig. Telemark Arbeiderparti ønsker at det skal etableres en base for luftambulanse i Telemark. Når de faglige vurderingene ligger til grunn, skal beslutningen forankres i representantskapet i Telemark Arbeiderparti.

Samhandlingsreformen er viktig for behandling nærmest brukerne. Telemark Arbeiderparti forventer kompensasjon for statlige oppgaver som overføres kommunene.

Helseforetaksmodellen har gitt en del utfordringer for lokaldemokrati og styring. Nedleggelse av mange lokal sykehus er en del av dette. Økonomi og muligheter for investeringer er et annet område. Store nedskjæringsprogrammer har blitt iverksatt for å skape rom for investeringer.

Telemark Arbeiderparti aksepterer ingen utarming av Sykehuset Telemark, og vil arbeide for å styrke flere spesialfelt.

Telemark Arbeiderparti vil følge opp videre utvikling og etablering av nye aktiviteter ved Rjukan sykehus slik at det kan etableres nye arbeidsplasser som en erstatning for de som gikk tapt.

Notodden sykehus skal beholdes som et fullverdig akutt sykehus. Telemark Arbeiderparti ser med stort alvor på at viktige akutfunksjoner slik som røntgen blir fjernet fra lokalsykehuset på Notodden.

Selv om det er krav til spesialisering og øket kompetanse på mange områder er det viktig med nærhet til brukerne. Teknologi bør utnyttes og brukes i mye større grad enn i dag for å motvirke den sterke tendensen til sentralisering.

Nøytral moms er innført av Høyre og FRP-regjeringen for å legge til rette for å privatisere sykehustjenester. Telemark Arbeiderparti er imot dette. Helsevesenet skal være i offentlige hender.

Uttalelse C: Kommunen vår – der folk bor

Et godt tjenestetilbud til alle som trenger det er grunnleggende for et godt samfunn. Dette løser vi best ved å opprettholde prinsippet om generalistkommuner. Det er i kommunene folk bor, og der er av avgjørende betydning at kommunene tilbyr sine innbyggere tjenester av god kvalitet.

Organisering av kommunene er viktig, men aller viktigst er at kommunene har nok penger til å sikre sine innbyggere gode tjenester. Dette er viktigere enn hvor kommunegrensene går.

Uavhengig av kommunereformen må norske kommuner få styrket økonomi og mer penger til barnehage, skole og eldreomsorg. Inntektsgrunnlaget til kommunene må ikke brukes til tvangssammenslåing av kommuner. Kommunene må få dekke økte utgifter i forbindelse med skjerpede forskrifter og krav.

Kommunereformen må baseres på frivillighet. Ingen prosesser blir gode ved tvang.

Nye regioner må ikke opprettes før det er bedre klarlagt hvilke nye og store oppgaver som skal utføres av regionene. I en slik klarlegging må det styres mot at organiseringen av statlige foretak blir innrettet etter ny regionstruktur. Det må legges stor vekt på konsekvensene for distrikts-Norge. Framtidige sammenslåinger bør besluttet på frivillig grunnlag.

Kommunenes og fylkeskommunenes oppgave er å arbeide for interessene til de som bor der, den skal ta seg av de nære oppgavene. Tanken bak dette lokaldemokratiet er at de som bor i den enkelte kommune og fylkeskommune, kjenner de lokale problemene best og vet hvordan de skal løses.

Uttalelse D: Forsvar og våpeneksport

Forsvarets grunnleggende funksjon er å beskytte og ivareta Norges sikkerhet, interesser og verdier. Forsvaret skal utøve norsk myndighet og bidra til å forebygge og håndtere episoder og sikkerhetspolitiske kriser. En viktig oppgave for Forsvaret må også være å bidra til flernasjonal krisehåndtering og til arbeidet for internasjonal fred og sikkerhet.

Telemark Arbeiderpartiet er opptatt av at Forsvaret skal være integrert del av det norske samfunnet. Vi er for et forsvar basert på allmenn verneplikt og mener at innretningen på verneplikt og førstegangstjeneste må utvikles for å være best mulig tilpasset Forsvarets, samfunnets og den enkelte vernepliktiges behov. For Arbeiderpartiet er menneskene i Forsvaret viktigst, og vi ønsker å sikre gode rammevilkår og anerkjennelse av de ansatte i Forsvaret.

Norge er en stor eksportør av våpen og annet militært utstyr, blant annet til flere aktører som deltar i krigen i Jemen. Dette har en negativ innvirkning på norske utenrikspolitiske tiltak for å bidra til fred. Telemark Arbeiderparti mener at lovverket må styrke Stortingets evne til å føre kontroll over eksportpraksisen, og vil derfor stramme inn regelverket for eksport av strategiske varer. Innen våpeneksport mener Telemark Arbeiderpartiet at vi skal ha som mål å innføre sluttbrukererklæring fra alle land, og arbeide for at dette blir norm i NATO.

Videre vil Telemark Arbeiderparti stanse all eksport av strategiske varer til autoritære regimer, land hvor grunnleggende menneskerettigheter utfordres og land som har stor sannsynlighet for å havne i væpnet konflikt. Stortinget skal løpende orienteres om resultatet av lisensvurderinger.

Telemark Arbeiderpartiet vil:

- Oppfylle NATOs mål om å bruke 2 prosent av brutto nasjonalprodukt på forsvaret
- Bevare et forsvar basert på allmenn verneplikt
- Innen våpeneksport ha som mål å innføre sluttbrukererklæring fra alle land, og arbeide for at dette blir norm i NATO
- Stramme inn regelverket for eksport av strategiske varer
- At norsk næringsliv skal handle under et regelverk som samsvarer med Norges ambisjon om å være en fredsnasjon
- At Norge ikke skal selge til autoritære regimer, land hvor grunnleggende menneskerettigheter utfordres og land som har stor sannsynlighet for å havne i væpnet konflikt
- Sørge for å opprettholde et desentralisert Heimevern som dekker hele landet

Uttalelse E: Utviklingspolitikk

Målet for vår utviklingspolitikk er å bekjempe fattigdom og til å bidra til å styrke utviklingslandenes evne til å løse sine egne problemer. Hovedveien ut av fattigdom går gjennom økonomisk vekst, jobbskaping og rettferdig fordeling innen rammen av stabile stater. Bistandens relative betydning for utviklingslandene blir stadig mindre. Overføringer, investeringer og handel utgjør i dag langt større pengestrømmer. Norsk utviklingspolitikk skal ha som mål å utjevne ulikhet gjennom å bygge ned urettferdige strukturer.

Verdens fattigdom opprettholdes av strukturer som skaper ulikhet og skjev fordeling. Hungersnød og sult er ikke resultat av matmangel, men av retten til tilgang av mat. Klimaendringene rammer de som har minst mulighet til å gjøre noe med dem eller tilpasse seg, hardest. Ulikhet, dårlige arbeidsforhold, likestillingsutfordringer og miljøforurensning sett i lys av internasjonale strukturer som gjør at noen grupper kan bli rike på bekostning av andre grupper.

Vedvarende lav inntekt og fattigdom er en åpenbar risikofaktor for helse. Utviklingsland har i dag store helsemessige utfordringer, fordi det ikke eksisterer medisiner eller fordi de er for dyre. Dette skyldes i stor grad måten legemiddelindustrien er strukturert på. Det er et demokratisk problem at mennesker i utviklingsland ikke får de medisinene de trenger for å leve et fullverdig liv.

Å bygge en stabil stat på et statsapparat med lite tillit er ingen lett oppgave. Derfor er noe av den beste bistanden Norge kan gi er til oppbygging av gode, solide og rettferdige institusjoner i andre land. Trygge institusjoner vil også bidra til flere investeringer og bedre handelsvilkår for utviklingsland, og er helt essensielle for økonomisk utvikling. Bistand skal ikke være veldedighet, men hjelp til selvhjelp, og den beste måten å gjøre det på er gjennom gode systemer, og juridiske rammeverk som ivaretar individets og fellesskapets interesser.

Vår løsning er solidaritet, ikke veldedighet. En slik vridning vil bidra til en mer helhetlig utviklingspolitikk som bygger på en erkjennelse av at det ikke bare er et spørsmål om bistand, men også om hvilken rolle Norge spiller i verden, eksempelvis gjennom investeringer.

Telemark Arbeiderparti vil:

- Holde fast ved at norsk bistand skal utgjøre minst 1 prosent av brutto nasjonalinntekt
- At norsk bistand skal konsentrere seg på områder hvor vi har komparative fortrinn og høy kompetanse; likestilling, helse, energi, utdanning og godt styresett
- Norge og verdenssamfunnet skal fortsette med å styrke finansiering av medisiner og vaksiner til mennesker i utviklingsland ytterligere
- At norsk bistand skal bidra til systematisk utvikling og oppbygging av sivil samfunn

Uttalelse F: Integrering er nøkkelen

Norge skal ta sin del av ansvaret knyttet til mennesker som er på flukt, det ligger i våre sosialdemokratiske verdier. Vi skal ha en human asylpolitikk med et godt mottaksapparat som setter mennesket i fokus.

Ventetilværelsen før oppholdstillatelse eller før tildeling av bosettingskommune er en utfordring Telemark Arbeiderparti ønsker å ta alvorlig. Først og fremst ved å effektivisere saksbehandlingsregimet i statlige instanser, men også øke det generelle omfang av tilbud og tjenester som skal tilbys i norske asylmottak.

Familier og enkeltmennesker bor i en årrekke med minimalt av innhold og aktivitet. For Telemark Arbeiderparti skal det være et mål om at ventetiden i mottak skal være innholdsrik og at ventetiden i mottak skal være kortest mulig. Barn er de mest sårbare av de som sitter på mottak og må ha tilpassede tilbud, slik at man på raskest mulig tid igangsetter integreringsprosessen.

Alle barn bør få rett til barnehageplass ihht barnehageloven § 12 a. Barnehageplassene bør være gratis, og lovfestet uavhengig av foreldres status i søknadsprosessen.

Telemark Arbeiderparti anbefaler at det utarbeider tydeligere og mer konkrete kvalitetsstandarder for mottaksdrift, som inneholder krav om minimumstilbud og tjenester i mottaket.

Barnevernet har ansvar for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. Asylsøkerne bor på noe som heter omsorgssentre. Omsorgssentrene er en slags barneverninstitusjon.

Utlendingsdirektoratet har ansvar for de enslige mindreårige asylsøkerne mellom 15 og 18 år. De bor på asylmottak for enslige mindreårige. Der bor det kun barn. Telemark Arbeiderparti mener det kan være hensiktsmessig at barnevernet får ansvar for samtlige enslige mindreårige for å sikre kontinuitet, strømlinjeformede tjenester og et best mulig oppfølgingstilbud.

Integrering er komplekst, men skal som hovedregel alltid ta utgangspunkt i hver enkelt menneskes muligheter, kunnskap og kompetanse. Introduksjonsprogrammet må inneha dette som et selvstendig mål. Programmet skal tilpasses den enkelte og differensieres slik at de individuelle mulighetene, ferdighetene og eventuelle utfordringer best mulig kartlegges. Målet vil alltid være å lære godt norsk og å komme seg ut i arbeid raskest mulig.

For Telemark Arbeiderparti er det et viktig prinsipp at det er det offentlige som bærer hovedansvaret for å ivareta mennesker på flukt. Vi ønsker derfor at muligheten for å ta ut utbytte fra driften av asylmottak utvikles på lik linje som ved utbytte ved privatskoler. Kommuner skal ha fortrinnsrett dersom det etableres mottak i kommunen.

Uttalelse G: Forby lysfiske i skjærgården

Da forvaltningen av sild og brisling har ikke vært bærekraftig de siste 50 år, må dette fisket begrenses sterkt. Lysfiskerne fisker opp store mengder av sild og brisling som er maten til de fleste typer fisk, sel og sjøfugler. Lysfisket er årsaken til at det nesten ikke er fisk igjen i skjærgården. I Nordland, Troms og Finnmark har lysfisket vært forbudt i mange år. For å sikre et bærekraftig fiske i skjærgården, bør lysfisket forbys eller forvaltningen av fisket der overføres til fylkes- og kommuneadministrasjonens miljøavdelinger.

Uttalelse H: Dyrevelferd

Testing og forsøk på dyr er i dag svært vanlig. Bamble Arbeiderparti vil begrense bruken av dyreforsøk og på sikt forby. Forsøk på dyr til medisinske formål skal kun brukes når det er helt nødvendig og i tilfeller hvor det ikke finnes andre alternativer. Arbeiderpartiet vil spesielt forby bruk av forsøk på dyr til kosmetiske formål. Inntil dette realiseres, er det viktig for telemark arbeiderpartiet at alle varer som er testet på dyr skal merkes.

Eksotiske dyr har tradisjonelt vært en stor del av en sirkusforestilling i Norge, og det er på høy tid at tar slutt. Disse dyrene er i alle hovedsak importert, og med det skapt for helt andre miljø og klima enn det de opplever i et sirkus her i Norge. Dyrene er ikke skapt for å fungere som underholdning for andre, og mye reising og mange timer tilbrakt i trange bur fører til stress og unaturlig atferd. For dyrene. Sirkuslivet kan umulig tilfredsstille eksotiske dyrs velferdsbehov, som vi ønsker å forby bruken av dette i Norge. Allerede eksisterende sirkusdyr skal tas vare på, på en god og forsvarlig måte inntil deres naturlige død. Det skal ikke avles opp nye dyr.

Telemark Arbeiderparti vil:

- Forby forsøk på dyr med unntak av medisinske formål, innføre importforbud av kosmetikk testet på dyr
- Forby bruk av eksotiske dyr i sirkus

ARBEID TIL ALLE ER JOBB NR. 1

For Arbeiderpartiet er arbeid til alle jobb nummer en. Arbeid gir trygghet og frihet for den enkelte, bedre inkludering i samfunnet, økt likestilling og inntekter til fellesskapet. Vi vil legge til rette for at det skapes flere arbeidsplasser. Vår rike tilgang på naturressurser og en befolkning med høy kompetanse er viktige konkurransefortrinn. Derfor er det mulig å ha et næringsliv som driver lønnsomt og med vekst over hele landet. Det er et stort potensiale for arbeidsplasser innenfor energi, skog, fiske og oppdrett, kortreist matproduksjon, mineraler og bergverk. Flere offentlige arbeidsplasser i naturlige vekstsentre i distriktene samtidig med utbygging av en god og effektiv infrastruktur vil gi bedre fordeling av arbeidsplasser og bosetting i Telemark og Norge. Arbeiderpartiet vil føre en aktiv næringspolitikk som legger til rette for et nyskapende, kunnskapsbasert og klimavennlig næringsliv.

Virkemiddelapparatet

Det må bli enklere for bedrifter å fremme søknader i virkemiddelapparatet. Det gjelder både Innovasjon Norge, Forskningsrådet m.fl. Når innvilgede beløp skal utbetales, må prosedyrene være så enkle som mulig.

Telemark Arbeiderparti ønsker økte overføringer til SIVA for å bidra til flere næringsbygg i fylket.

Støtte fra Enova bør innenfor regelverket forutsette produksjon i Norge.

Et arbeidsliv i livsløpsperspektiv.

Arbeiderpartiet har alltid vært initiativtaker til de store sosiale reformene som har gitt mulighet til arbeidsdeltakelse for alle. Arbeid løfter mennesker ut av fattigdom, og velferdsordninger må legge til rette for høy arbeidsdeltakelse. Arbeiderpartiet har gitt småbarnsforeldre anledning til å kombinere jobb og familieliv. For å legge til rette for småbarnsforeldres yrkesdeltagelse er det nødvendig med fleksible åpningstider i barnehagene. Dette må styres av kommunene og også gjelde de private barnehagene. Et fleksibelt arbeidsliv er også avgjørende for å ivareta andre omsorgsoppgaver.

Heltid en rettighet

Arbeiderpartiet vil lovfeste retten til heltidsstillinger og styrke retten til økt stilling.

Unge i arbeid.

Andelen unge som ikke er i arbeid, har ikke vært så høy på over ti år, og antallet unge uføre øker. Telemark arbeiderparti støtter forslaget om en aktivitetsreform for å hindre at unge faller utenfor arbeidslivet.

Viser til forslag til partiprogram fra linje 510-521.

Trygghet i arbeid

Det gode arbeidslivet er under press. Både nasjonalt og internasjonalt ser vi en økende grad av individualisering og nedbygging av arbeidstakernes rettigheter. Sosial dumping, økt bruk av innleie og bemanningsbyråer og uoversiktlig selskapsorganiseringer bidrar til en svekkelse av HMS-arbeidet, arbeidsplassdemokrati og maktbalansen mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Samlet sett truer dette den norske modellen.

Telemark Arbeiderparti vil jobbe aktivt for det seriøse arbeidslivet gjennom at Telemarkmodellen mot sosial dumping innføres i alle kommuner og fylkeskommuner.

Telemark Arbeiderparti vil gå i front i arbeidet for et seriøst arbeidsliv uten arbeidslivskriminalitet og løfte saken på Arbeiderpartiets landsmøte i 2017.

INDUSTRI

Prosessindustrien i Grenland er Norges viktigste industrielle cluster. Den er motoren i industri-Telemark og bidrar til verdiskapning, arbeidsplasser og skatteinngang. Dette er en sunn og levedyktig industri, og Telemark Arbeiderparti har et ønske om ytterligere utvikling, innovasjon og vekst for Grenlandsindustrien. Det er derfor viktig å sikre konkurransedyktige rammebetingelser for nye store industriinvesteringer, herunder garanti- og låneforsterkningsordninger. Telemark Arbeiderparti ser det også som viktig å støtte videreføring av klimavennlig reduksjon av CO2-utslipp hvor Grenlandsbedriftene Norcem, Yara og Gassnova har vært pionerer.

Telemark Arbeiderparti mener Regjeringen svikter industrien og de mange mulighetene vi har for økt industriell verdiskapning. Dette startet allerede høsten 2013 da regjeringspartiene la fram sitt første budsjett med forslag om betydelig svekkelse av støtteordning for CO2 kostnaden i kraftprisen til industrien. Om denne ordningen blir svekket kan det bety at mange industriarbeidsplasser forsvinner ut av landet bort fra ren fornybar vannkraft over til land hvor kraften produseres på sterkt forurenset kullkraft.

Sats på Frier Vest

Telemark Arbeiderparti mener det er behov for en nasjonal satsing på regionale og nasjonale arenaer for industriell etablering.

Frier Vest området i Grenland er et strategisk område hvor man raskt kan etablere ny fremtidsrettet industri. Her er nærhet til god industriell infrastruktur.

Telemark Arbeiderparti forventer at staten gjennom en aktiv industripolitikk i større grad bidrar til at Norge kan tiltrekke seg industrielle investeringer.

Stopp salget av Norge

Dagens regjering selger våre fellesverdier til private investorer i inn- og utland. Dette er mot vår vilje. Telemark Arbeiderparti ønsker ikke at virksomheter som Telenor, Statoil, NSB, Statkraft, Flytoget, Statskog, forsvarsindustri, Posten ol. skal selges ut hverken helt eller delvis. Disse verdiene eies av nasjonen Norge og ikke av den sittende regjering. Dette har vært skapt av våre forfedre og skal eies av våre etterkommere. Hvis de blir solgt, er de borte for alltid. Det er ikke bare å kjøpe tilbake. I Norge har det også vært en suksesshistorie at vi eier vann, skog, landbruk, olje, gass og fisk sammen. Det har gitt oss viktige arbeidsplasser og store verdier som har bygget opp det velferdssamfunnet vi kjenner. Slik vil vi at det fortsatt skal være! Vi vil sette en stopper for salg av Norge. Vi vil bygge landet, ikke selge det.

Det grønne skiftet

Telemark bør innta en ledende posisjon i Norge i det grønne skiftet. Gjennom det vil et framtidig konkurransedyktig næringsliv utvikles og gi verdiskapning og arbeidsplasser til fylket. Telemark Arbeiderparti må ta initiativ og være pådriver for å legge til rette for dette arbeidet.

KLIMA

Ambisjonene om nullutslippskjøretøy fra 2025 og mulighetene for å fylle våre forpliktelser i Parisavtalen og klimaforliket krever handling. Insentiver for nullutslippskjøretøyer må videreføres. Det er i Telemark i dag ca. 2000 el-biler, og salget gikk ned i 2016. Det er langt mellom ladestasjoner i store deler av Telemark, og enkelte steder fjernes incentiver som gunstige parkeringsordninger. Dette er forhold som bør inngå i en stimuleringspakke for å øke salg og bruk av el-biler i Telemark. Det bør jobbes for at kommuner, fylkeskommunen og andre offentlige arbeidsplasser tar i bruk nullslippskjøretøy ved kjøp/leie av tjenestebiler. Det er viktig å stimulere til økt bruk av el-sykkel ved å legge til rette for sykkelparkeringer med lading.

Ved innkjøp av ferjemateriell til fylkets ferjestrekninger skal det satses på nullutslippsferjer. Ved nyinvesteringer av materiell til ferjestrekninger i Telemark skal nullutslippsalternativer være en del av anbudsunderlaget. I all produksjon skal det satses på både klimavennlige prosesser og klimavennlige produkter.

Det er viktig at vi tar grep, og finner flere gode muligheter for miljøvennlige løsninger i privathusholdningene. Bærekraftige alternativer, gjenbruk og resirkulering er noe hver enkelt kan og bør ta ansvar for. Nye, smarte løsninger i privathusholdningene skal vi være positive til. Et tiltak kan være å legge til rette for å få opp panting av tomflasker og bokser. Et konkret forslag kan være å sørge for at offentlige søppelkasser har panteringer/panterekkverk hvor panteflasker kan deponeres.

Fylkeskommunale veier har et høyt etterslep på vedlikehold. Bedre tilstand på fylkets veier er et godt klimatiltak, og bør prioriteres fremover, jmf "Veiplan for fred".

Et annet viktig tiltak for miljøet er et bedre busstilbud. Telemark Arbeiderparti vil forsterke busstilbudet i distriktene og i byene. Buss er et godt alternativ til bil og er et viktig steg for å bli mer miljøvennlig. Telemark Arbeiderparti ønsker et billigere busstilbud og at bussene skal gå regelmessig på flere traseer enn i dag.

Matavfall er en viktig ressurs som må utnyttes bedre for å nå et overordnet internasjonalt mål og en bærekraftig utvikling. 65 prosent av matavfallet fra næringslivet blir sortert ut til ulik håndtering. Det betyr at det fortsatt forsvinner for mange verdifulle ressurser uten at de sendes tilbake i næringskjeden. Pr i dag er det ikke krav til sortering av matavfall for alle bedrifter. Kommunene kan stille krav til sortering, men det finnes ingen overordnet nasjonal føring for dette. Det betyr at det blir opp til bedriften og deres valg av avfallsløsning om de sorterer sitt matavfall. Inntil det kommer krav fra myndighetene om sortering av matavfall, vil det fortsatt være opp til bedriftenes økonomi og vilje om dette gjennomføres.

Telemark Arbeiderparti ønsker statlige føringer for å sikre kildesortering av matavfall og plast også hos næringslivet.

Regjeringen reddet statsbudsjettet for 2017 ved at Venstre ble lovet 20 prosent biodrivstoff i alt drivstoff innen 2020. Målet er snart oppnådd ved bruk av matolje og palmeolje. Samtidig råtner norske skoger på rot. Sekunda tømmer og hogstavfall ligger ubenyttet og nedbrytes til CO2. Arbeiderpartiet ønsker å sette fart i utvikling og produksjon av høyverdig biodrivstoff fra norsk skog. Dette er et vinn-vinn prosjekt for klima, industri og skogbruk.

Ved utbygging / ombygging av veier, jernbanetraseer o.l. legger Telemark Arbeiderparti til grunn at omdisponering av dyrka mark må reduseres til et minimum. Nedbygging av dyrka mark bør bli erstattet med nydyrking / jordflytting.

SAMFERDSEL

Vei:

E134 skal være den ene av to prioriterte veisamband mellom Øst- og Vest-Telemark.

Arbeiderpartiet forventer at denne veien må sikres sammenhengende utbygging i planperioden uansett økonomisk ramme. Opprusting av en så viktig høgfjellsovergang må ses som en helhet og veien må ha en standard som sikrer at den er åpen hele året. Telemark Arbeiderparti mener prosjektene på E134 må prioriteres i denne rekkefølgen:

1. Haukelitunnelene – Seljestad-Røldal i første del av planperioden.
2. Saggrenda-Gvammen.
3. Gvammen-Vågsli
4. Hordalandsdiagonalen.

Fylkeskommunale veier har et uakseptabelt høyt etterslep på vedlikehold. Telemark Arbeiderparti vil i løpet av kommende fireårs periode prioritere vedlikeholdet av fylkesveiene høyere (satt opp mot nye prosjekter). Når en rekke veier ble overført fra stat til fylkeskommune var det et stort gap på veivedlikehold som det ikke ble kompensert for. Dette etterslepet er etter mange år ikke tatt igjen. Lokale veier er svært viktig for utvikling av Norge og lokalsamfunn. Om en ønsker at hele Norge skal tas i bruk, vil dette være et av de beste virkemidler for å få det til.

Kollektivtrafikken i strøk utenom tettstedene er en stor utfordring for fylkeskommunen. En løsning kan være førerløse busser/minibusser kombinert med en app der folk kan bestille skyss. Slike busser finnes blant annet i Nederland, og det gjøres nå forsøk også i Norge. Et slikt opplegg kan være en god løsning for flere lokalsamfunn i Telemark. Telemark Arbeiderparti ønsker å starte forsøk med førerløse busser/minibusser i fylket.

Jernbane:

Dette er vedtatt i dokumentet Arena Samferdsel:

Dobbeltsporparsellen på InterCity-strekningen gjennom Søndre Vestfold må planlegges og ferdigstilles innen 2024.

Dobbeltspor Porsgrunn-Skien må planlegges og ferdigstilles innen 2027.

Det må settes av midler til videre planlegging av Grenlandsbanen slik at denne planlegges samtidig med ytre InterCity og ferdigstilles i 2027.

Videre utvikling av eksisterende Sørlandsbane må utredes. Den binder sammen Kongbergregionen, Midt- og Vest-Telemark og Grenland via Bratsbergbanen og er viktig for befolkningen langs strekningen helt frem til Kristiansand. Av hensyn til økningen både i person- og godstransport på bane er det derfor også viktig for Telemark at Kongsbergbanen rustes opp til moderne standard.

Persontrafikken/togtilbudet på Sørlandsbanen gjennom Telemark har vært av vesentlig betydning for utviklingen av midtre og øvre Telemark. Betydningen blir ikke mindre i fremtiden, heller tvert om. For å bevare og videreutvikle lokalsamfunnene i disse deler av Telemark er det av avgjørende betydning å ha dette kollektivtilbudet mot Oslo og mot Kristiansand/Stavanger. Dette gjelder for ordinær persontrafikk for studenter mellom universiteter/høgskoler, for pendlere og for næringslivet. Det er et betydelig miljøaspekt i tilbudet, da det med stor sannsynlighet vil bli slik at dersom togtilbudet til persontrafikken blir

dårligere - i verste fall faller bort - vil bilen bli alternativet. Telemark Arbeiderparti vil ta initiativ til at det blir utarbeidet konkrete planer for passasjertogtilbudet på Sørlandsbanen gjennom Midt-Telemark når Grenlandsbanen realiseres. Disse planene må være klare for igangsettelse når sammenkoblingen finner sted.

Tinnosbanen er eid av jernbaneverket og har ikke hatt togdrift siden 2009. Tinnosbanen er et viktig objekt i UNESCO verdensarvstatus, og staten har, i og med sin tilslutning til avtalen, garantert for istandsetting av banen. Telemark Arbeiderparti ønsker en oppgradering av banen til kommersiell drift og ikke bare la den forbli en museumsbane. Dette er også i tråd med signalene fra Jernbaneverket. Telemark Arbeiderparti ser det også som viktig at Tinnosbanen skal brukes til transport av tømmer og ser den store miljøgevinsten ved å legge til rette for det. I den forbindelse er det vesentlig at det anlegges en tømmerterminal ved Gransherad stasjon.

Overføring av store deler av person- og godstransport fra fly-, bil- og trailer til elektrisk jernbane, vil bidra til at Norge når sine klimamål, og det vil også styrke sysselsetting og konkurranseevne. Lyntog har en større mobilitet og kan gi reisende et mye bedre tilbud ved stopp ved stasjoner underveis. Det vil bety veldig mye for utvikling i distriktene, og det vil gi grunnlag for vekst i arbeidsplasser og bosetting langs høyhastighetsbanene. Telemark Arbeiderparti vil ha en økt satsing på høyhastighetsbaner i Norge for å binde landet sammen via framtidsretta og klimavennlige løsninger. Høyhastighetstog kan erstatte passasjer- og godstransport til fordel for fly- og veitransport over store distanser mellom våre storbyer.

Bane må få en langt mer fremtredende rolle for lokaltrafikken i Grenland. Eksisterende bane til Brevik, Notodden og det nye dobbeltsporet til Larvik gir store muligheter som bør utnyttes."

Fly:

Telemark Arbeiderparti vil at Notodden Flyplass skal oppgraderes og bli regionflyplass.

Telemark Arbeiderparti vil at flyplassen skal få realisert sitt potensial som nærflyplass for deler av næringslivet i Telemark og Kongsbergregionen.

En forutsetning for dette er at det finansieres med statlige midler.

Telemark Arbeiderparti støtter arbeidet med etablering av Pilot Flyskole på Notodden.

Telemarks viktigste flyplass er Torp lufthavn. Vi ønsker en oppgradering og utvikling av Torp lufthavn med flere flyruter og en togstasjon på terminalen. Økt kapasitet på Torp er et godt alternativ til tredje rullebane på Gardermoen.

Havn:

Grenland havn er Grenlands, Telemarks og Norges port til Europa og er en av få havner som er knutepunkt for både vei, bane og sjø. Telemark Arbeiderparti ønsker å støtte Grenland Havns arbeid med å tilrettelegge for langsiktige og stabile rammebetingelser for næringslivet der sjøveien er viktig. Dette er helt avgjørende for å kunne tiltrekke seg nye, attraktive bedrifter som ofte har mange lokaliseringer å velge mellom.

SKATT – FINANSIERER FELLES VELFERD

Et effektivt og omfordelende skattesystem er avgjørende både for å finansiere velferd og for en rimelig inntektsfordeling etter skatt. En sterk offentlig sektor legger grunnlaget for verdiskaping i bedriftene, mens effektiv verdiskaping i privat sektor legger grunnlaget for velferdsstaten.

Arbeiderpartiet ønsker et skattesystem som både legger til rette for gode rammevilkår for næringslivet, og som brukes til å utjevne sosiale forskjeller. Telemark Arbeiderparti ønsker et samfunn med små forskjeller og like muligheter for alle. Å redusere forskjellene mellom folk er helt avgjørende for den norske modellen. Gjennom et progressivt skattesystem, hvor de som har mest betaler mest, kan vi redusere forskjellene og bidra til økt økonomisk vekst.

Perspektivmeldingen fra 2013 forteller at om ikke nødvendige grep foretas, vil velferdsstaten gå med 600 milliarder i underskudd innen 2060. Det generelle skattenivået må derfor ligge på et nivå som sikrer en bærekraftig velferdsstat, også for fremtiden. Derfor mener vi det er nødvendig at noen skatter økes.

Arbeiderpartiet ønsker en skatteprofil der de som har gjennomsnittlige inntekter beskattes som i dag, mens formue og høye inntekter får økt beskatning. Vi ønsker å øke bunnfradraget på inntektsskatten, samt redusere satsene for lavinntektsfamilier.

Deretter fortsetter uttalelsen slik:

Dagens boligsituasjon er urettferdig. Telemark Arbeiderparti vil øke satsningen på boligtiltak for at unge skal få bolig både ved å forsterke husbanken, etablere tilskuddsordninger for unge på vei ut i boligmarkedet – og en generell utbyggingspolitikk som legger til rette for unge i etablererfasen.

Telemark Arbeiderparti vil gjøre det mindre lønnsomt å investere i bolig, derfor vil vi vurdere å øke ligningsverdien på sekundærboliger.

Klimaavgifter

Skattesystemet skal også brukes til å redusere klimagassutslippene. I dag er klimaavgifter i ikke-kvotepliktig sektor knyttet til enkelte sektorer og gjenstander som fører til utslipp, som avgift på bil og oljefyr. Men ikke alle sektorer i ikke-kvotepliktig sektor skattlegges i dag. Vi vil videreføre prinsippet om at den som forurenser betaler.

Det er en del av den sosialdemokratiske tankegang at alle skal bidra etter evne og derfor er det avgjørende at inntektene fra avgiften også går til å lette byrdene for lavinntektsborgere og familier. Det er galt hvis overgangen til et mer klimavennlig samfunn skal ha for store konsekvenser for lavinntektshusholdninger, og det er viktig at man derfor bruker sosialdemokratisk fordelingspolitikk for å demme opp for disse konsekvensene.

Inntektene fra avgiftene burde derfor fortsatt brukes til å subsidiere miljøvennlig alternativer.

DET SOSIALDEMOKRATISKE NORGE

Felleskulen er vårt beste døme på sosialdemokratiske verdier. Ein offentlig skule som gjev lik rett til utdanning og som sikrar alle tilgang til kompetanse og kunnskap er ikkje bare eit gode for den enkelte, men for heile samfunnet me lever i. Difor er det viktig, i arbeidslivet, i helsevesenet, innanfor bustadbygging, innanfor skattelegging, at det er dei sosialdemokratiske verdiane som ligg til grunn for dei val som blir tatt. Då tek ein vare på enkeltpersonen og gjev alle like vilkår på same tid som ein utviklar samfunnet.

Det sosialdemokratiske Noreg er under sterkt press fordi me nå har ei blåblå-regjering som går i ein storkapitalistisk retning. Telemark AP vil ha ei regjering med sosialdemokratiske verdier som viser handlekraft, som tar heile landet i bruk og som står for ein rettferdig fordelingspolitikk. Telemark AP vil ha ei Arbeidarparti styrt regjering frå hausten 2017 der tryggleik, velferd, rettferdighet og sosial likskap er bærebjelkane.

Me treng ei regjering som er einig i at fellesskapet er best tent med at staten skal vera ein eigar i strategisk viktige delar av norsk næringsliv. Det sikrar fellesskapet eigarskap til infrastruktur og naturressursar og gjer at viktige kompetansemiljø og fagarbeidarar held fram i Noreg. Bygdene har ved store naturinngrep stilt ressursar til rådighet for storsamfunnet og det er viktig at kompetansemiljø blir lokalisera der verdiskapinga skjer for eksempel ved kraftproduksjonen.

Me treng ei regjering som vil ha sterke og berekraftige bygder og landbruk over heile landet, som vil auke verdiskapinga og matvareproduksjonen i landbruket. Bærebjelkane som ligg i jordbruksavtala, importvernet, eigedomslovgjevinga og marknadsordningane skal liggje fast. Samstundes treng me ei regjering som ser at konsesjonsvilkåra, bu- og driveplikt ordninga og prisregulering treng å endrast og forenklast slik at fleire vel å etablere seg i landbruket. Kommunane må få eit større ansvar for oppfylgning. Det er for mykje og for sakte byråkrati involvera og for lett å trenere behandlinga og misleghalde denne plikta for dei som ynskjer det.

Regjeringa Solberg står og ser på at fleire og fleire anleggsanbod hamnar i hendene på utanlandske selskap, selskap som ikkje fylgjer norsk arbeidsmiljølov eller tariffavtaler. Dette gjer igjen at Noreg har den høgaste arbeidsledigheita på 20 år. Regjeringa forfeitar at sal av norsk jernbane, norsk skog og norsk vasskraft er bra for fellesskapet og Noreg. Alt dette samstundes som dei gje skattelette til dei rikaste i landet, og utfordrar velferdstenestene med eit ynskje om auka privatisering.

Me treng ikkje ei regjering som byggjer opp byråkratiet og mengda direktorat som aukar talet på statlege retningslinjer, lovar og forskrifter. Me treng ei regjering som ser at det viktigaste er å frigjere meir tid til direkte tenesteyting til brukaren. Auka tidsbruk til oppfølging, dokumentasjon og rapportering skapar ikkje ein effektiv kommunal sektor. Det hemmar innovasjon og nytenking i kommunal sektor, og det detaljstyrer kommunane endå meir frå staten.

Det er på tide no at det blåblåe-alternativet får sitt stempel som **eit mislykka** alternativ, og at dei sosialdemokratiske verdiane igjen må få det naturlege speleroommet det treng for å styrke fellesskapet.